

L'estudi i la salvaguarda de la llengua

Des de la creació, el 1911, de la Secció Filològica, recau en l'Institut d'Estudis Catalans la responsabilitat en la recerca sobre la llengua catalana, l'establiment i l'actualització de la seva normativa, i la normalització en l'extensió del seu ús social, el respecte i el prestigi arreu. Per això, la fixació de la normativa lingüística, la publicació dels textos fonamentals de la llengua, l'estudi de la dialectologia, els diccionaris, els vocabularis i la defensa de l'ús del català en tots els àmbits i registres, han estat i són guia fonamental de l'acció de l'IEC.

INSTITUT
DE LA LLENGUA CATALANA

SF-1913

Barcelona 25 de ~~febrer~~ de 1913

Sr. D. als col·laboradors

Molt senyor nostre:

Previ acord de l'Institut vos incloem amb la present lletra el nomenament de col·laborador del DICCIONARI GENERAL DE LA LLENGUA CATALANA i com a tal ens complaem a comunicar-vos que les oficines del dit Diccionari han estat instal·lades al Palau de la Diputació, on sabeu que rebreu la més bona acollida si, en ésser vos a Barcelona, teniu a bé visitar-les.

El Secretari,

(firma: *Josep Carner*)

El President,

(*M. Antoni Alcover*)

TIP. L'AVENÇ

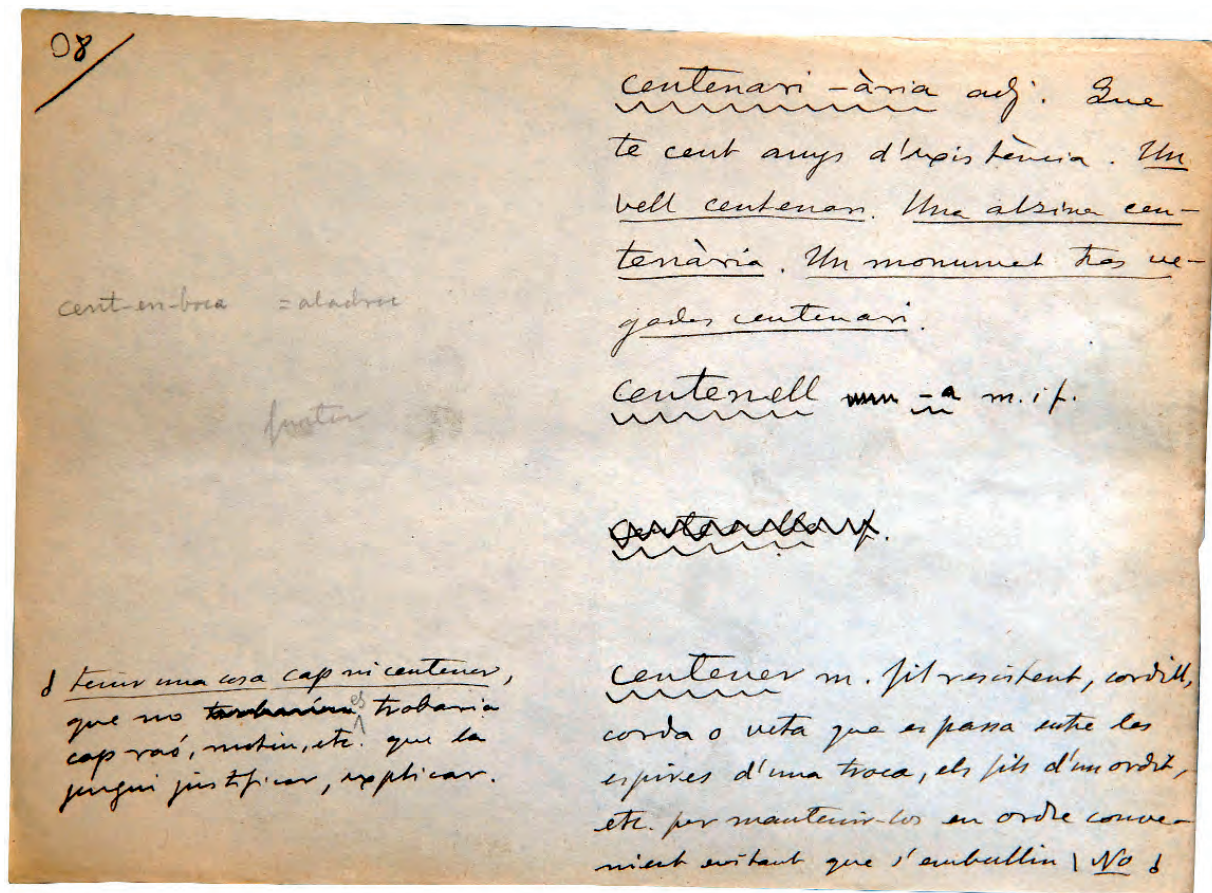
Nomenament de col·laborador
del *Diccionari general de la llengua
catalana*, amb encapçalament de
l'«Institut de la Llengua Catalana»,
de l'any 1913

Paper. Mecanoscrit

1913; 1 f.; 27 × 21,5 cm

Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu

Nomenament de col·laborador del *Diccionari
general de la llengua catalana*, del 25 de febrer
de 1913, signat per Josep Carner (secretari)
i per Antoni Maria Alcover (president).

Originals manuscrits del *Diccionari
general de la llengua catalana*

Pompeu Fabra

Paper. Manuscrit

1923-1929; 10 f.; 16 × 25 cm

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

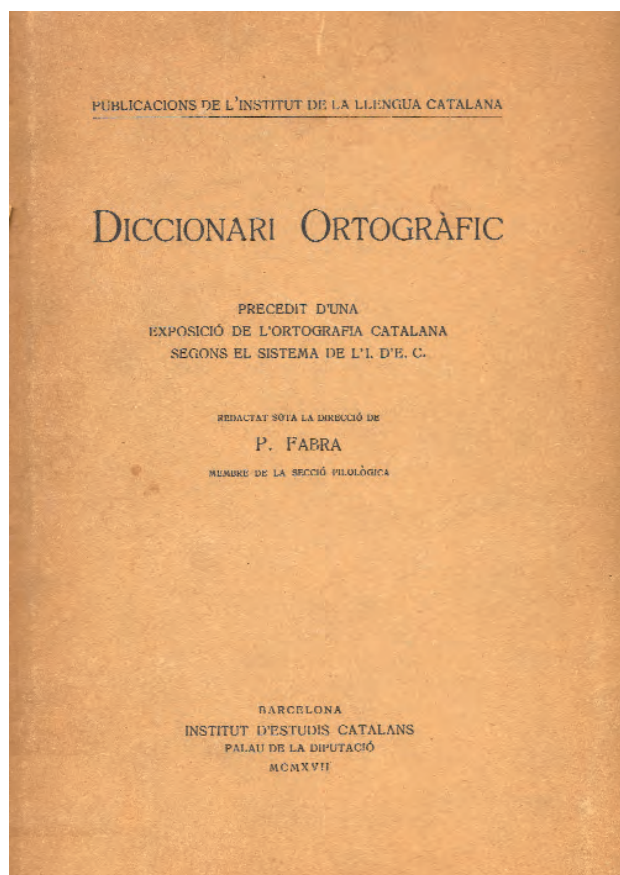
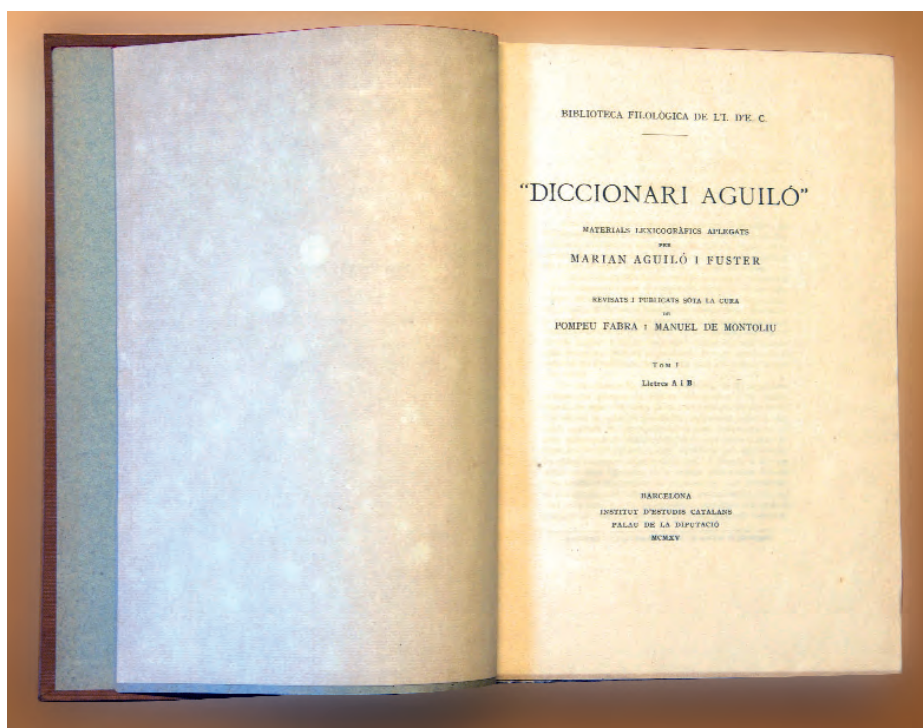
Fitxes originals manuscrites per Pompeu
Fabra, del *Diccionari general de la llengua
catalana*.

Diccionari Aguiló

AGUILÓ I FUSTER, Marià. *Diccionari Aguiló*. Materials lexicogràfics aplegats per Marià Aguiló i Fuster; revisats i publicats sota la cura de Pompeu Fabra i Manuel de Montoliu. Barcelona: IEC, 1915-1934. 8 v.; 26 × 17,5 cm.

El conjunt: 26 × 17,5 × 24 cm

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

Diccionari ortogràfic

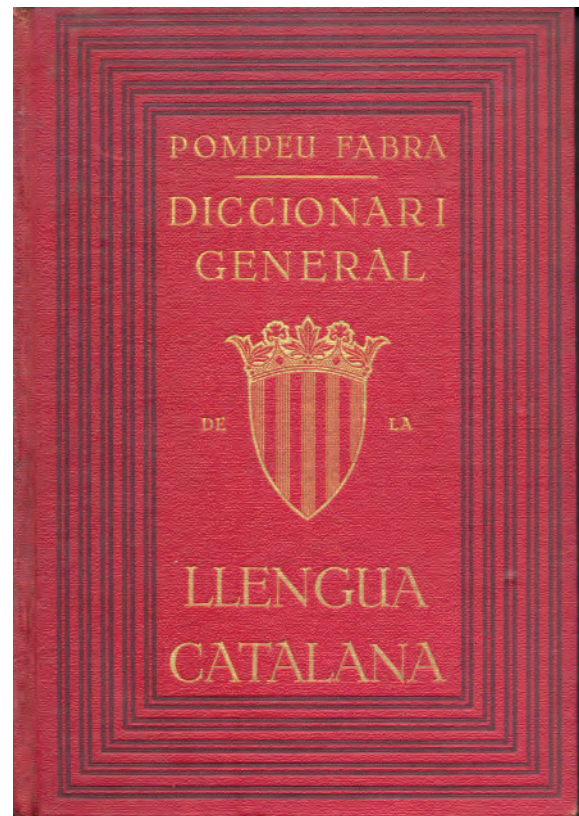
FABRA, Pompeu [dir.]. *Diccionari ortogràfic*. 4a ed. Barcelona: IEC, 1937. 450 p.; 24 × 16 cm.

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

Diccionari general de la llengua catalana

FABRA, Pompeu. *Diccionari general de la llengua catalana*. Barcelona: Llibreria Catalònia, 1932. XVI, 1.782 p.; 14,5 × 20 cm.

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

El primer vocabulari ortogràfic valencià de Carles Salvador segons les Normes de Castelló

SALVADOR, Carles. *Vocabulari ortogràfic valencià*. València: L'Estel, [1932]. 72 p.; 15,5 × 20 cm.

Fundació Carles Salvador

1

Cal celebrar en una ventura aquesta realització del convenient anomenat Diccionari Fabra. Ephemèric feia temps, la seva absència del mercat carregava o desorientava l'esforç dels escriptors respectables de les noves ~~generacions~~ promocions, d'una manera més inquietant, somnia candidatures per a idees cròniques, no ^{l'la} solament sobre les finalitats que aquest diccionari serviria, sinó ~~per~~ més, sobre el que ha d'ésser i el que pot ésser hic et nunc una llengua comuna escrita.

La glòria de Pompeu Fabra, en la quasi unanimitat amb què es feia una feua se preveia el seu nom del Mestre, i en la disciplina amb què o procurava seguir les normes per ell no ve pas del no res; vull dir l'optimisme que travessa tota la no

19

que passi als altres com de creació seva. La disciplina en les formes externes de l'idioma és encara per a l'escriptor el millor refugi; per ella se salva el material de ^{la singularitat} ~~diversitat~~ i coopera a evitar que l'idioma a la llarga es trovessi en petits nuclis locals amb escassa forma d'expansió. Tornant allí per on he començat, en aquesta indisciplina, una vegada satisfeta la petita vanitat de sentir-se independent, planteja un problema al qui s'hi abandona, un problema que pot acabar no aferrant-lo a ell sol: el d'un canvi en el pes, en l'abast i en la direcció de la seva ambició — d'una ambició que no li pertany del tot. I això és tan greu, que val la pena de pensar-s'hi abans.

Cadaqués, setembre de 1954

Carles Riba,
President de la Secció Filològica
de l'I.E.C.

Pròleg de la segona edició del *Diccionari general de la llengua catalana*, de Pompeu Fabra, de l'any 1954

Carles Riba

Paper. Manuscrit

1954; 19 f.; 22 × 16 cm

Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu

Manuscrit del pròleg de la segona edició del *Diccionari general de la llengua catalana*, de Pompeu Fabra, redactat i signat per Carles Riba a Cadaqués, el setembre de 1954.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS DICIONARI DE LA LLENGUA CATALANA

Segona edició del diccionari de l'IEC

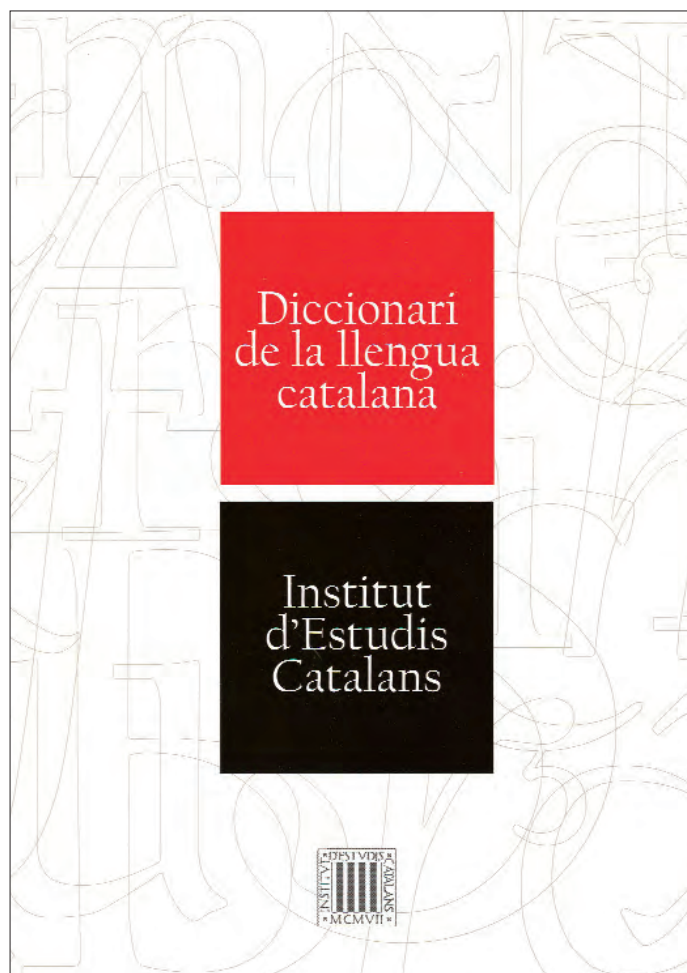
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS.
Diccionari de la llengua catalana. Pròleg
de Salvador Giner. Introducció de Joan Martí
i Castell. Introducció a la 1a ed. d'Antoni
M. Badia i Margarit. 2a ed. Barcelona:
Enciclopèdia Catalana: Edicions 62, 2007.
LXXIII, 1.762 p.; 26 × 18 cm.

Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu

Primera edició del diccionari de l'IEC

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS.
Diccionari de la llengua catalana. Pròlegs
d'Emili Giralt i Raventós i Antoni M. Badia
i Margarit. Barcelona: Edicions 62:
Enciclopèdia Catalana: Publicacions de
l'Abadia de Montserrat; Palma de Mallorca:
Moll; València: 3 i 4, 1995. LVII, 1.908 p.;
25 × 17 cm.

Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Normes Ortogràfiques

I. Quan l'Institut d'Estudis Catalans va constituir la Secció Filològica, la diversitat de criteris i d'escoles que en la publicació de tota mena de textos catalans s'expressa per les normes ortogràfiques més variades, encara se reflectia en les mateixes publicacions de l'Institut. Cada impremta i cada autor tenia les seves exigències i encara que dues o tres orientacions generals anaven consolidant-se i en part compenetrant-se, no podia preveure's un acord espontani.

La creació de la Secció Filològica d'aquest Institut implicava ja naturalment l'existència d'un centre especialitzat d'estudis que havia d'esdevenir el nucli iniciador dels treballs per a la redacció de normes ortogràfiques comunes a totes les Seccions i per a totes les publicacions de l'Institut, i la Diputació de Barcelona al crear-la li assenyalava ja entre altres aquesta missió enlairada. Un cop enunciat el pensament va imposar-se per si sol: evidentment era possible, en l'estat present de la producció literària catalana, arribar a la formació de normes ortogràfiques fonamentals que donessin una solució nacionalment acceptable a un nombre de qüestions suficient per a constituir sòlids cos de doctrina.

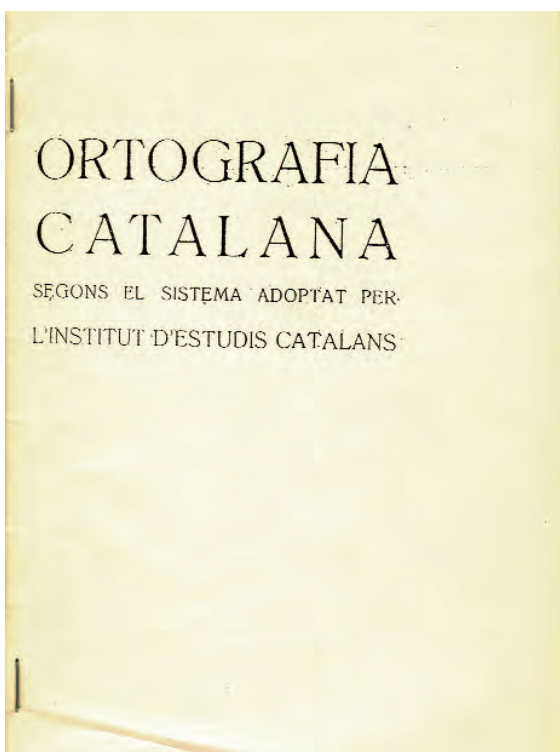
L'Institut va disposar-se a realitzar aquest treball amb l'intent d'utilitzar-lo en les seves publicacions. El procediment seguit demostra un gran seny, una fe tranquil·la i una ferma perseverància. Elements de les Seccions Històrica i de Ciències s'agregaren als individus de la Secció Filològica per constituir la Ponència ortogràfica, i aquesta,

Normes ortogràfiques

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Normes ortogràfiques*. Barcelona: Tip. L'Avenç, 1923. 14 + 14 p.; 23 × 16 cm.

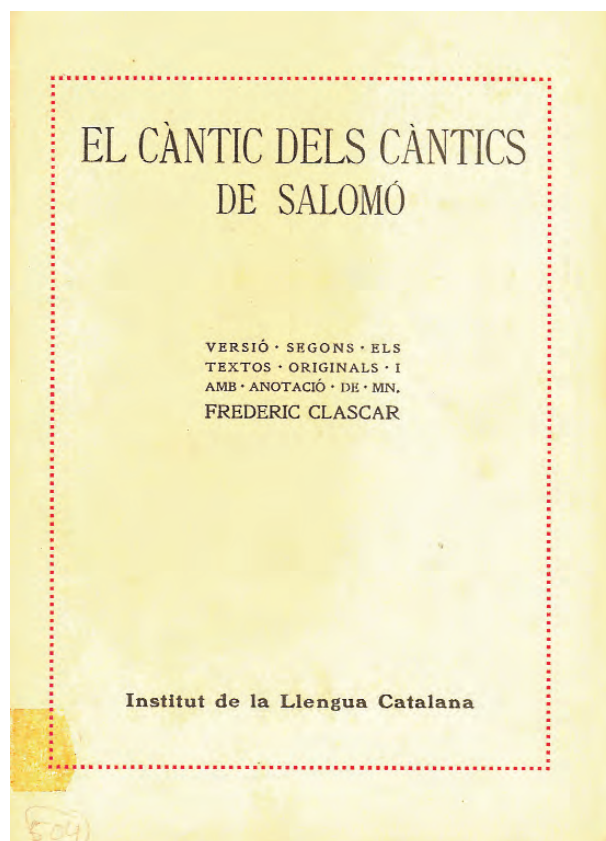
Biblioteca de Catalunya - Ms. 2361

**Primera edició independent (1917)
de l'*Ortografia catalana***

Ortografia catalana: Segons el sistema adoptat per l'Institut d'Estudis Catalans: (Accentuació gràfica i ortografia de lletres). Barcelona: IEC, 1917. 24 p.; 21 × 14 cm.

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

**Edició del *Càntic dels càntics de Salomó*
per Mn. Frederic Clascar**

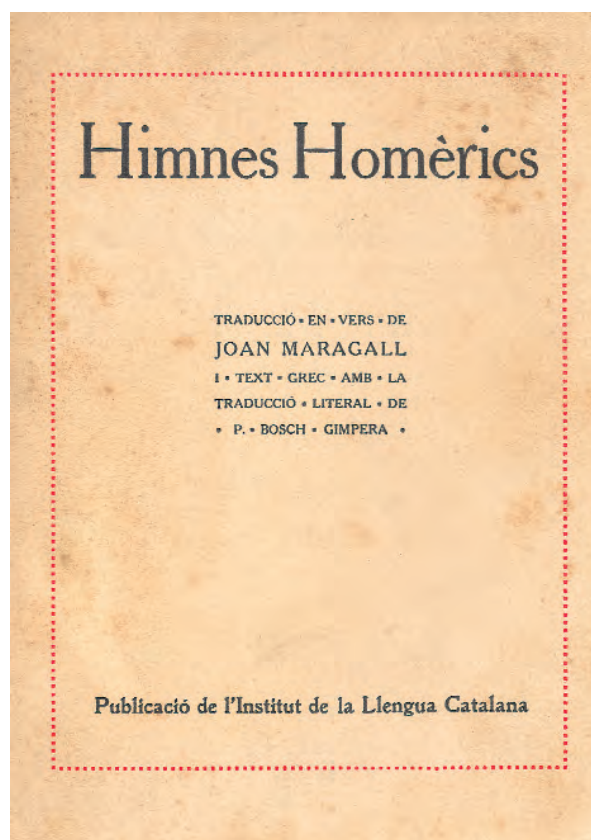
El Càntic dels càntics de Salomó. Versió segons els textos originals i amb anotació de Mn. Frederic Clascar. Barcelona: Institut de la Llengua Catalana, 1918. XVIII, 107, [2] p.; 21 × 15 cm.

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

Edició dels *Himnes homèrics* en versió original grega i traduccions de Joan Maragall (en vers) i Pere Bosch i Gimpera (literal, en prosa)

HOMER. *Himnes homèrics*. Traducció en vers de Joan Maragall. Text grec amb la traducció literal de P. Bosch i Gimpera. Barcelona: IEC, 1913. 265 p.; 21 × 15 cm.

Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu

NORMES D'ORTOGRAFIA VALENCIANA

EXCM. AJUNTAMENT DE VALENCIA
FESTA DEL LLIBRE.-1933

Les Normes de Castelló

Normes d'ortografia valenciana.
València: Ajuntament de València, 1933.
16 p.; 12 cm.

Biblioteca de Catalunya

butlletí interior informatiu d'ÒMNIUM CULTURAL

declaració sobre la unitat de la llengua catalana

L'Institut d'Estudis Catalans, fundat l'any 1907 per tal de promoure la recerca i, principalment, la cultura catalana, i reconegut oficialment per reial decret del 26 de novembre de 1976 com a corporació acadèmica, científica i cultural, l'àmbit d'actuació de la qual s'estén a les terres de llengua i cultura catalanes, davant la campanya política contra la unitat de la llengua, basada en arguments sovint falsos, inexactes o tendenciosos, desproveïts de tot valor científic, que podrien produir resultats confusionaris, es creu en el deure d'aclarir públicament, seguint criteris rigorosament científics, la realitat objectiva sobre la matèria.

1. Molts romanistes de gran prestigi s'han ocupat de la llengua catalana i de la seva problemàtica. Dels no catalans recordem, entre d'altres, Friedrich Diez, A. Morel-Fatio, Pier-Enea Guarnerio, Wilhelm Meyer-Lübke, Raymond Foulché-Delbosc, Arturo Farinelli, Ramón Menéndez Pidal, Bernhard Schädcl, Clovis Brunel, Josephine de Boer, Jean Sarrailh, Walther von Wartburg, Iorgu Iordan, Gerhard Rohlfs, William J. Entwistle, Heinrich Kuen i Carlo Tagliavini, els quals han considerat, amb unanimitat absoluta, que la llengua catalana, que s'estén des de Salses fins a Guardamar de Segura, i des de Fraga fins a Maó i l'Alguer, és assenyaladament unitària. Més encara: mai, en llurs estudis, hom no troba cap dada o cap element de judici que permeti de parlar de clivelles en la dita unitat lingüística.

2. Una tal unanimitat, afirmada per científics pertanyents a escoles, èpoques i països diferents, ha de descansar en un conjunt objectiu de trets. I així és: l'estructura idiomàtica de la llengua catalana revela un comportament congruent, que es repeteix per tot arreu del domini lingüístic. Les diferències regionals són, en català, molt menys acusades que en els dominis de les altres llengües romàniques (castellà, francès, italià, etc.) o d'altres

3a. època

Núms. **25/26**

OCTUBRE 1978

«Declaració sobre la unitat de la llengua catalana» en els primers anys de la transició

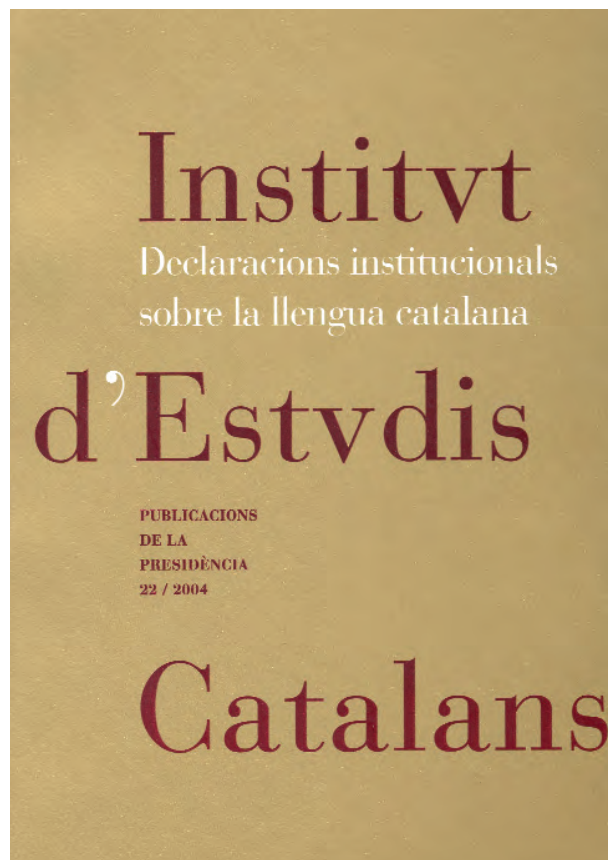
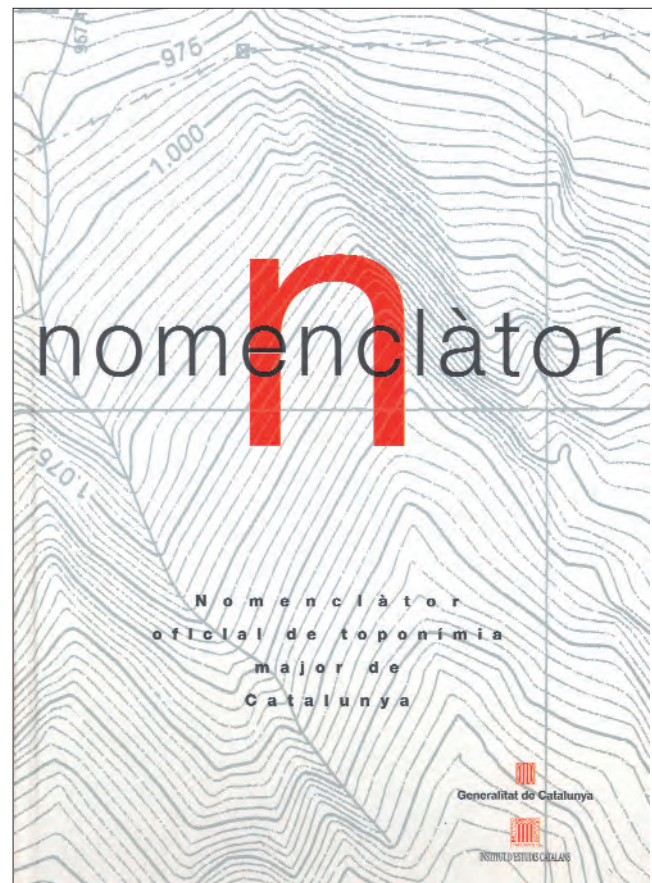
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. «Declaració sobre la unitat de la llengua catalana». *Butlletí interior informatiu d'Òmniom Cultural*, núm. 25/26 (1978), p. 1-3; 21 x 21 cm.

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

*Nomenclàtor oficial de toponímia major
de Catalunya*

*Nomenclàtor oficial de toponímia major de
Catalunya.* Barcelona: IEC: Generalitat
de Catalunya, 2003. 1.393 p.: mapes;
30 × 22 cm. [Índex de topònims]

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

L'ús social de la llengua catalana

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Declaracions institucionals sobre la llengua catalana.* 1a reimpr. Barcelona: IEC, 2004. (Publicacions de la Presidència; 22), p. 45-59; 15 × 21 cm.

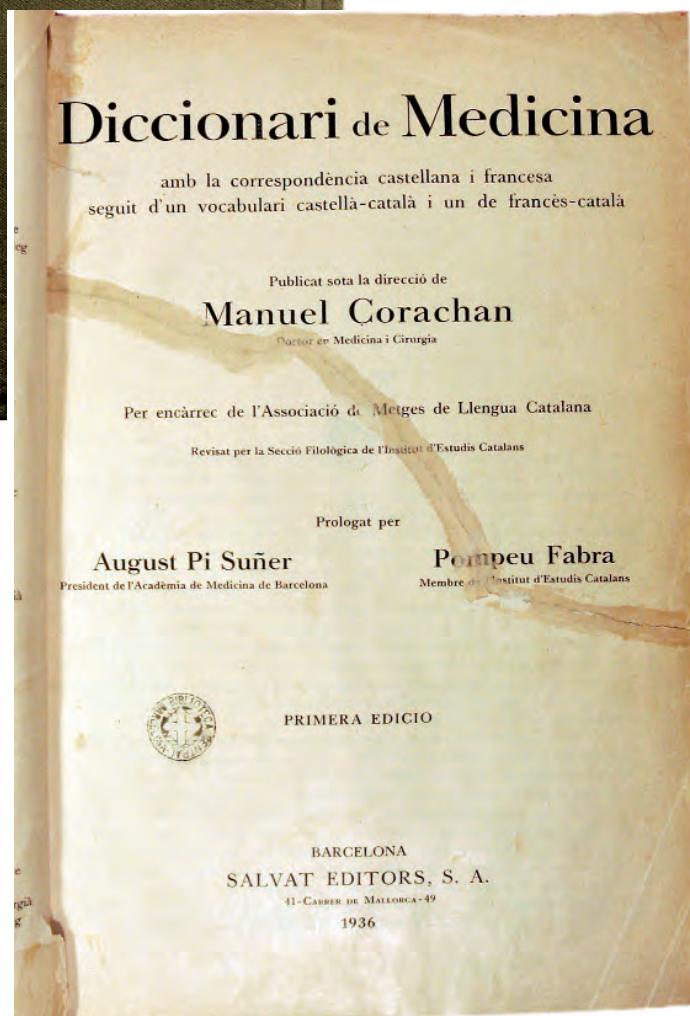
*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

El diccionari Corachan

CORACHAN, Manuel [dir.].
Diccionari de medicina amb la correspondència castellana i francesa seguit d'un vocabulari castellà-català i un de francès-català.
Barcelona: Salvat, 1936. XI, 829 p.;
15,5 × 26 cm.

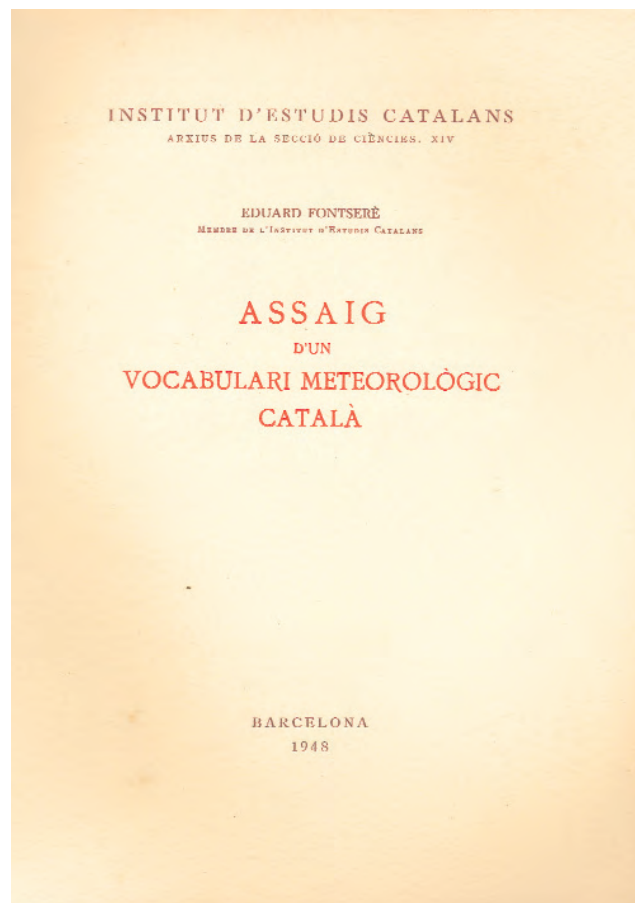
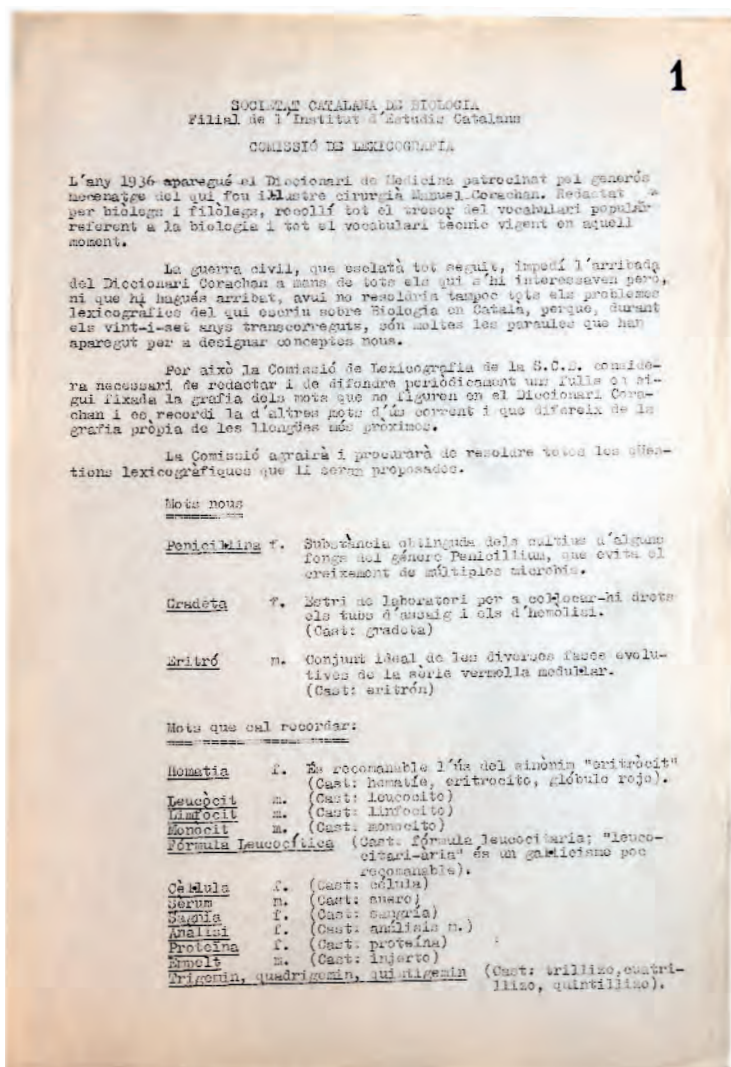
Biblioteca de Catalunya

Un assaig de vocabulari meteorològic català que ha servit de base a tots els «homes (i dones) del temps» catalans

FONTSERÈ I RIBA, Eduard. *Assaig d'un vocabulari meteorològic català*.
 Barcelona: IEC, 1948. 81 p.; 28 × 21 cm.
 (Arxius de la Secció de Ciències; 14)
 [Índex francès i anglès de termes]

Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu

Primer *Full Lexicogràfic* publicat per la Societat Catalana de Biologia

Ciclostil. Paper. Imprès

1965; 1 f.; 32 × 22 cm

Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu

Primer número ciclostilat del *Full Lexicogràfic*, redactat i difós per la Comissió Lexicogràfica de la Societat Catalana de Biologia de l'IEC.

el català, llengua d'expressió científica

«Si una llengua ha de viure cal que es tremp i s'enrobusteixi amb tots els vocabularis tècnics: que bategui, en una paraula, amb el ritme harmoniós i total de la ciència i de la vida» (A. RUBIÓ I LLUCH).

«Prat de la Riba i els seus assessors van encetar la coratjosa, l'escandalosa jugada: establir que el català fos la llengua dels llibres científics del nostre Institut» ... «El que la fa [la jugada] d'un suprem valor estratègic és que amb ella, en un moment precis, es mostrava com i per on calia arriscar-se: o així i per allí, o a la llarga es perdia tot, fins la més dolça i gronxoladora poesia» (Carles RIBA, Festa anyal de l'I.E.C. 1957).

A Prada (Conflent), el 25 d'agost de 1973, entre les activitats de la Universitat Catalana d'Estiu, ha tingut lloc un col·loqui sobre el tema «El català, llengua d'expressió científica.» El col·loqui ha estat presidit pel professor Gerard VASSAILS, físic, degà de la Facultat de Ciències de Tananarive, i ha tingut com a moderador el metge Oriol CASASSAS, membre de la Societat Catalana de Pediatria i del secretariat de «Monografies Mèdiques». Han integrat la taula rodona Heribert BARRERA, químic, professor de la Nova Universitat Autònoma de Barcelona; Enric CASASSAS, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i també químic i professor de la Nova Universitat Autònoma de Barcelona; Josep M. CAMARASA i Ramon FOLCH i GUILLEN, biòlegs, membres de la Institució Catalana d'Història Natural i de la Societat Catalana de Biologia, professors de la Universitat de Barcelona; Reinald DEDIES, enginyer, membre del «Groupe Français de Croissance Cristalline», premi «Antoní de Martí i Franqués» de l'Institut d'Estudis Catalans; Josep LAPORTE, metge, president de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, professor de la Nova Universitat Autònoma de Barcelona; Antoni LLORET, físic nuclear, membre del C.N.R.S. (Centre Nacional de la Recerca Científica) de França i investigador al C.E.R.N. (Organització Europea per a la Recerca Nuclear) a Ginebra; Lluís MARQUET, enginyer electrònic, membre de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques, professor a l'Escola d'Enginyers de Barcelona, i Joaquim RAMIS, metge, membre de la Societat Catalana de Biologia i del secretariat de «Monografies Mèdiques». El col·loqui, al qual han assistit més de dues-centes persones, ha estat seguit per un debat, amb interessants i nombroses aportacions. Com a resultat de tot plegat hom ha arribat a les conclusions següents:

1. El dret a l'ús de la llengua pròpia ha estat proclamat —per veus individuals i col·lectives d'inqüestionable prestigi i autoritat, amb arguments de naturalesa molt diversa—, com un dret universal, inviolable i inalienable. Essent així que el català —igualment a d'altres llengües no majoritàries— encara és, malgrat tot, objecte de restriccions i limitacions que atempten contra la seva vida o, si més no, amenacen els seus mitjans de desenvolupament, ENTENEM que no és superflu, ans el contrari, de proferir el permanent i indefallent propòsit de continuar reivindicant el nostre dret a fer-ne ús com a llengua pròpia que ens és i de seguir lluitant per la normalització d'aquest ús.
2. A l'igual del ciutadà que en la plenitud de la seva responsabilitat i de la seva dignitat té, en connexió amb el dret d'intervenir en els afers públics, el deure de prendre-hi part i el de fer possible als altres aquesta participació, ENTENEM que tot català plenament responsable, unit al dret, té el deure de fer ús de la llengua pròpia i de possibilitar als altres l'exercici d'aquest dret, tant com —pels seus coneixements o per la seva representació— li sigui a l'abast. ENTENEM que l'ús de la llengua pròpia —ultra un dret inalienable— constitueix, per dignitat, un imperatiu indefugible.
3. ENTENEM que el dret a l'ús de la llengua i el deure que se'n deriva atenyen la totalitat dels seus camps i, en conseqüència, PROCLAMEM aplicables drets i

El Manifest de Prada «El català, llengua d'expressió científica»

«El català, llengua d'expressió científica».
Butlletí interior informatiu d'Ōmniū Cultural,
núm. 6/7 (octubre 1973-gener 1974), p. 5-9.

Paper. Imprès
1974; 21 × 21 cm

Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu

Els *Vocabularis bàsics* de ciències dels primers anys de la transició

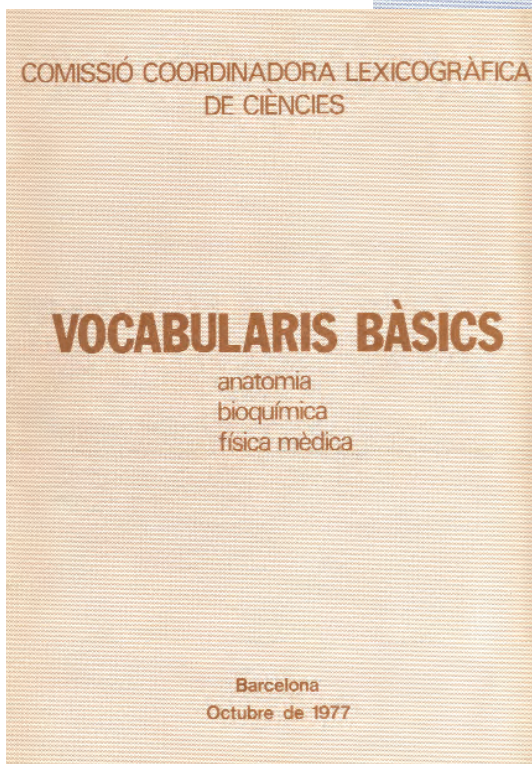
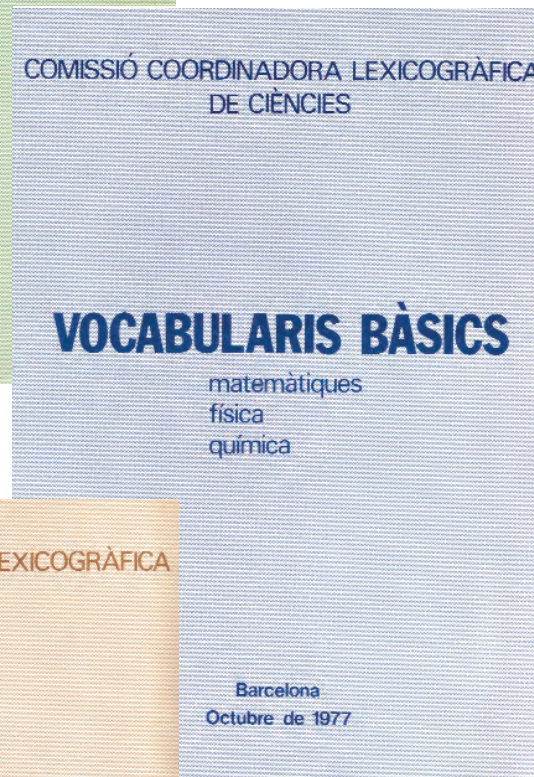
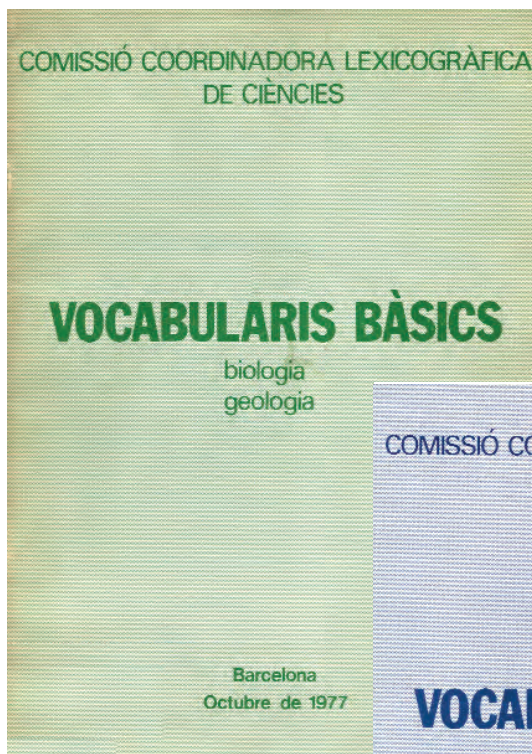
COMISSIÓ COORDINADORA LEXICOGRÀFICA DE CIÈNCIES. *Vocabularis bàsics: Biologia, geologia*. Barcelona: CCLC, 1977. 14 p.; 30 × 19 cm.

COMISSIÓ COORDINADORA LEXICOGRÀFICA DE CIÈNCIES. *Vocabularis bàsics: Anatomia, bioquímica, física mèdica*. Barcelona: CCLC, 1977. 13 p.; 24 × 17 cm.

COMISSIÓ COORDINADORA LEXICOGRÀFICA DE CIÈNCIES. *Vocabularis bàsics: Matemàtiques, física, química*. Barcelona: CCLC, 1977. 15 p.; 24 × 17 cm.

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

Integraven la Comissió Coordinadora Lexicogràfica de Ciències l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, el Col·legi de Farmacèutics de Barcelona, la Fundació Torrens i Ibern, la Institució Catalana d'Història Natural, la Societat Catalana de Biologia, la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques i els estudiants dels grups dinamitzadors del català a les universitats.

Què Cal Saber?

Què Cal Saber? Fitxes lexicogràfiques de la Societat Catalana de Biologia, núm. 1-11.

Paper. Imprès

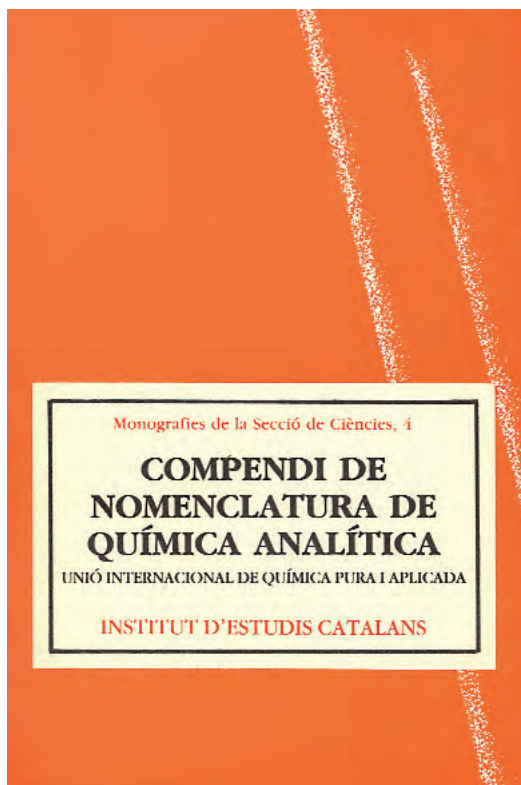
1984-1985; 11 f.; 22 cm

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

Compendi de nomenclatura de química analítica, de la Divisió de Química Analítica de la IUPAC (International Union of Pure and Applied Chemistry)

DIVISIÓ DE QUÍMICA ANALÍTICA. UNIÓ INTERNACIONAL DE QUÍMICA PURA I APLICADA. *Compendi de nomenclatura de química analítica: Regles definitives de 1977.* Ed. a cura d'Enric Casassas i de Salvador Alegret. Barcelona: IEC, 1987. 354 p.: il·l.; 21 × 15 cm. (Monografies de la Secció de Ciències; 4)

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

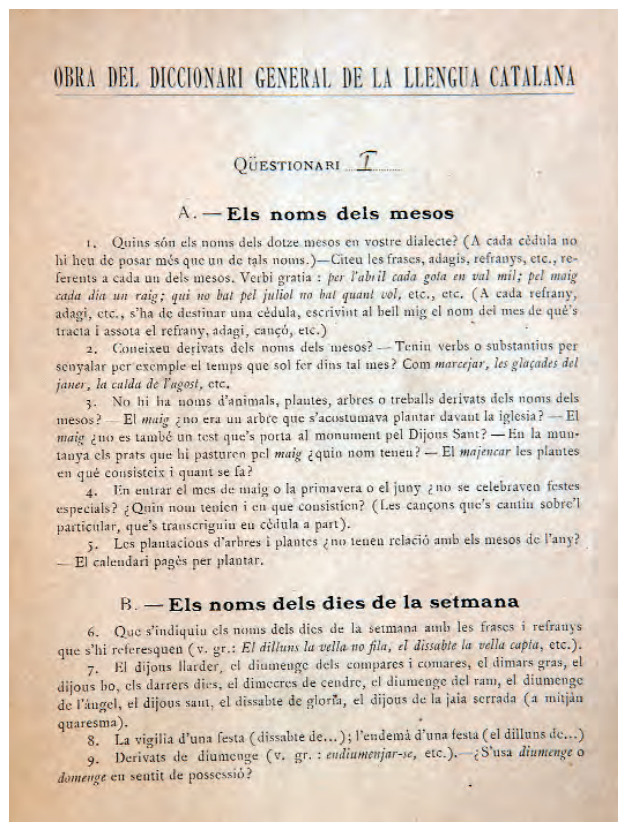
Obra del Diccionari General de la Llengua Catalana. Diccionari dels dialectes

Paper. Imprès

[192-]; 112 f.; 20,5 × 15,5 cm

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

Qüestionaris impresos al començament dels anys vint per als col·laboradors del *Diccionari dels dialectes*, de l'Obra del Diccionari General de la Llengua Catalana de l'IEC.

ATLAS LINGÜÍSTIC
DE
CATALUNYA

Introducció explicativa

BARCELONA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
PALAU DE LA GENERALITAT
M CM XXIII

**Carpeta de l'Atlas lingüístic
de Catalunya**

GRIERA I GAJA, Antoni. *Atlas lingüístic
de Catalunya*. Vol. 1. Barcelona: IEC, 1923;
56 × 40 cm. [Carpeta]

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

**Qüestionari de l'Atles lingüístic
del domini català**

BADIA I MARGARIT, Antoni M.; PONS, Lúdia;
VENY, Joan. *Atles lingüístic del domini català:
Qüestionari*. Barcelona: IEC, 1993. 248,
[1] p.; 42,5 × 30 cm. (Biblioteca de
Dialectologia i Sociolingüística; 2)

*Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxiu*

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
BIBLIOTECA DE DIALECTOLOGIA I SOCIOLINGÜÍSTICA, II

ANTONI M. BADIA I MARGARIT
LÍDIA PONS I GRIERA
JOAN VENY

ATLES LINGÜÍSTIC
DEL DOMINI CATALÀ
QÜESTIONARI

BARCELONA
1993

Mapa dels punts d'enquesta de l'Atlas lingüístic del domini català

A: VINY I CLAR, Joan; PONS I GRIERA, Lúdia. *Atlas lingüístic del domini català*. Barcelona: IEC, 2001. Volum 1: *Introducció*; 1. *El cos humà*. Malalties. 336 p.; [Escala 1 : 1.500.000. Bibliografia. Índexs]

Paper. Impres

2001; 1 f.; 41,5 × 29 cm

Institut d'Estudis Catalans.
Servei de Documentació i Arxius